

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ ПРАВА ТА ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ»

кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – право (08)
Спеціальність – право (081)
Освітня програма – право
Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Охріменко Іван Миколайович

доктор юридичних наук, професор

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=bawVT7UAAAAJ&hl=ru&authuser=1>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять
Консультації

Тел.: 520-08-89
E-mail: k015@naiau.kiev.ua
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 529
Очні:
(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:30
Онлайн:
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=2542>

Стислий опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Психологія права та правової поведінки» є варіативною навчальною дисципліною, яка відноситься до професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів наукових знань про природу, зміст, види та форми прояву правової поведінки громадян різного віку, статі, професії та етнічно-культурної належності; умінь застосовувати адекватні методи спонукання правослужняної поведінки, розробляти та впроваджувати профілактичні заходи щодо формування та прояву девіацій розвитку особистості. В основі викладання навчальної дисципліни лежать ідеї гуманізації, співробітництва, ціннісний та діяльнісний підходи до вивчення її проблем.

Мета та цілі навчальної дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Психологія права та правової поведінки» є формування уявлень про соціально-психологічні чинники і детермінанти права як нормативної системи регуляції поведінки, критерії і структуру правової поведінки особистості і соціальних груп, детермінацію суспільної та індивідуальної правосвідомості, які опосередковують та зумовлюють вирішення психодіагностичних і психокорекційних завдань. Особлива увага приділяється психологічному аналізу особливостей соціально-правової взаємодії суб'єктів правовідносин, проблемам психологічного аналізу структурних компонентів правосвідомості і правової поведінки, діагностиці та корекції правових уявлень.

Завдання вивчення дисципліни полягають у створенні умов для засвоєння здобувачами вищої освіти соціально-психологічних чинників і детермінант правової поведінки особистості та соціальних груп, їх ролі при вирішенні юридико-психологічних ситуацій, використанні методів психодіагностики у взаємодії з суб'єктами правовідносин.

Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Психологія права та правової поведінки» має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Методи навчання. Під час освітнього процесу використовуються наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні, інноваційні. Оцінка якості засвоєння знань з дисципліни «Психологія права та правової поведінки» включає поточний контроль успішності, виконання самостійної роботи та складання підсумкового контролю у вигляді заліку.

Пререквізити. Перелік попередньо прослуханих навчальних дисциплін: «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості», «Право Європейського Союзу», «Юридична компаративістика».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни «Психологія права та правової поведінки» випускники аспірантури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

на рівні знань:

➤ історичні та соціально-психологічні витоки розвитку права як системи нормативної регуляції поведінки; генези соціальних та соціально-психологічних детермінант функціонування правового суспільства;

➤ соціально-психологічні детермінанти загальної правової культури, поняття, закономірності і механізми соціально-психологічних явищ у розвитку і деформації правосвідомості, соціальні витоки правової ідеології суспільства;

➤ психологічну сутність основних різновидів правових явищ, їх вплив на формування індивідуальної та групової правомірної і протиправної поведінки;

➤ зміст та технології соціально-психологічних методів дослідження в сфері права з метою підвищення рівня професійної психологічної майстерності.

на рівні вмінь та навичок:

➤ використовувати можливості системного соціального і психокорекційного впливу на зміну параметрів психіки і поведінки особистості;

➤ визначати соціально-психологічний зміст, умови та засоби формування правової ідеології і правової психології, прояви правового інфантилізму, негативізму та нігілізму, шляхи їх корекції та врегулювання;

➤ здійснювати психологічний аналіз правової соціалізації та розвитку особистості; соціально- та індивідуально-психологічних чинників правової ресоціалізації;

➤ використовувати психодіагностичні і психокорекційні методи роботи з особистістю як суб'єктом правовідносин, аналізувати та творчо реалізувати заходи по розв'язанню юридико-психологічних проблем особистості,

формулювати соціально- та індивідуально-орієнтовані рекомендації щодо їх вирішення.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	8 год.	8 год.
семінарські заняття	8 год.	6 год.
практичні заняття	14 год.	8 год.
самостійна робота	60 год.	68 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/ вибірковий
2023	2	Право	1	вбірковий (В)

Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
<p>Т.1. Соціальні та психологічні витоки права. Право як система нормативної регуляції поведінки особистості і соціальних груп 4 (4) години План: 1. Загальна характеристика правової дійсності як соціального явища. 2. Суспільно-історичні засади соціальної нормативності. 3. Основні системи нормативної регуляції поведінки.</p>	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
<p>Т.1. Соціальні та психологічні витоки права. Право як система нормативної регуляції поведінки особистості і соціальних груп 2 (2) години План: 1. Правова психологія як галузь юридичної психології. Рівні інтеграції юридичного і психологічного знання. 2. Принципи правової психології. 3. Загальна характеристика та властивості соціальних норм. 4. Методологія правової психології.</p>	Семинар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.1. Соціальні та психологічні витоки права. Право як система нормативної регуляції поведінки особистості і соціальних груп 4 (-) години 1. Визначити місце</p>	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org https://www.youtube.com/watch?v=tujxxgkd-zw	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої	Ознайомити із сутністю та властивостями соціальних норм, особливостями різних	Від 2 до 5.	

<p>правової психології в системі юридичної психології (надати схему напрямів юридичної психології).</p> <p>2. Визначити основні властивості соціальних норм (аналіз відеоматеріалу https://www.youtube.com/watch?v=tujxxgkd-zw)</p> <p>3. Визначити особливості правової регуляції поведінки (аналіз відеоматеріалу «Право в системі соціальних норм»).</p>				програми	видів соціальних норм		
<p>Т.2. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості 2 (2) години План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціалізація особистості. 2. Ознаки правової соціалізації. 3. Напрями засвоєння правових норм і цінностей. <p>4. Вияви дефектності правової соціалізації</p>	Семинар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	
<p>Т.2. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості 2 (2) години План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічний зміст норм права. 2. Співвідношення юридичного та психологічного змісту правових норм. 3. Використання спеціальних психологічних знань в життєдіяльності особистості. 	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Змодельовати ситуації щодо використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 4 (4) години План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова поведінка як соціальний феномен: фактичне і юридичне, внутрішнє і зовнішнє. 2. Психологія 	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу.	Засвоїти теоретичний матеріал		

<p>правової соціалізації особистості.</p> <p>3. Рівні відображення права: правова ідеологія і правова психологія.</p>							
<p>Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 2 (2) години План: 1. Визначення та характеристика правової поведінки. 2. Особливості реалізації правової поведінки. 3. Сфери актуалізації правової поведінки людини у суспільстві</p>	Семинар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації у межах завдань фахівця-психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.3. Психологічні детермінанти правової поведінки 4 (2) години План: 1. Визначити причини та умови вчинення правопорушень неповнолітніх (аналіз відеоматеріалу «Діти за ґратами»); 2. Визначити особистісні детермінанти вчинення правопорушень (аналіз навчального відеофільму «Особистість злочинця»).</p>	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Змоделювати ситуації щодо використання одержаних знань у практичній діяльності психолога	Від 2 до 5.	
<p>Т.4. Психологічна характеристика правосвідомості 2 (-) години План: 1. Психологічна характеристика правосвідомості. 2. Проблема вивчення реального рівня, стану та змісту правосвідомості. 3. Ознаки правосвідомості як однієї з форм суспільної свідомості.</p>	Семинар	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану	Від 2 до 5.	
<p>Т.4. Психологічна характеристика правосвідомості 4 (4) години</p>	Практичне	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Виконання вимог освітньої програми. Поважати гідність, права,	Відтворити навчальний матеріал у межах плану.	Від 2 до 5.	

<p>План:</p> <p>1. Види правосвідомості за рівнем усвідомлення необхідності права, глибиною проникнення в сутність права і правових явищ у суспільстві.</p> <p>2. Види правосвідомості за суб'єктами (носіями).</p> <p>3. Фоми прояву індивідуальної правосвідомості.</p> <p>4. Психологічна характеристика дефектів правосвідомості.</p>					<p>свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Андросюк В.Г., Суденко Ю.А. Проблема булінгу в сучасному юридико-психологічному просторі України. Часопис Київського університету права. 2019. № 1. С. 216–220.

2. Бедь В. В. Юридична психологія. К.; 2002.

3. Конфліктологія. Альбом схем з коментарями: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко. К. : ЛОГОС, 2011. 55 с.

4. Конфліктологія: навч.-метод. посібник / [Д. О. Александров, В. Г. Андросюк та ін.]; за заг.ред. Я. Ю.Кондратьєва. К.: НАВСУ, 2003. 144 с.

5. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 448 с.

6. Медведєв В. С. Психологія злочинної діяльності : навч. посібник. К.: Атіка, 2012. 204 с.

7. Оніщенко Н. М. Правова психологія в контексті сприйняття права. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2018. № 8. С. 32-36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmjju_2018_8_16

8. Полонка І.А. Кореляційне обґрунтування поняття правової поведінки: науково-пізнавальне дослідження крізь призму правових систем сучасності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2019. Випуск 55. Том 1. С. 49-53.

9. Психологічні детермінанти вчинення вандалізму неповнолітніми: метод. рекомендації / Д.О. Александров, В.В. Юсупов. К. : НАВС, 2012. 56 с.

10. Психологічні чинники протидії булінгу : аналіт. огляд [Мотлях О., Андросюк В., Левченко Ю., Суденко Ю.] Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 35 с.

11. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656с.

12. Стрибко Т., Бойченко С. Правова поведінка як складник правосвідомості: загальнотеоретичний аналіз. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 257-261. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.4.43>

13. Фонарюк О. Ю. Макрорівні та мікрорівні формування протиправної поведінки людини. Європейські перспективи. 2016. № 3. С. 72-78.

14. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. К. : КНТ, 2008. 152 с.

15. Юридична психологія. Словник: навч. посібник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. К.: КНТ, 2008. 140 с.

16. Yevdokimova, O., Okhrimenko, I., Filonenko, V., Shylyna, A., Ponomarenko, Y., Okhrimenko, S., & Aleksandrov, D. (2020). The Problem of Unconscious Aggressiveness of Criminals in the Conditions of Postmodern Society Development. *Postmodern Openings*, 11 (2Sup1), 182-199. <https://doi.org/10.18662/po/11.2Sup1/186>

Ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.naiu.kiev.ua/>
<http://www.nbuu.gov.ua/>
<http://nplu.org/>

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проєктор, комп'ютер, інтерактивні дошки.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени наукової спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
Мах 60%					Мах 40%	Мах 100%
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	Залік	
5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології
Від 07 грудня 2023 року, протокол № 8

Завідувач кафедри
юридичної психології

Олена КУДЕРМІНА

Підпис автора силабусу

Іван ОХРІМЕНКО